

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 157

Constanța, Duminică 14 Aprilie 1896

20 bani număr

Drum de fer și gimnasiu

Sunt aproape patru ani de când, pentru prima dată în colónele acestui ziar, am cerut să se facă o linie ferată care să lege Tulcea cu Constanța și de aci cu capitala, după cum legea obliga pe guvern a lega toate orașele reședințelor de districte, cu capitala țării.

Ambele consilii județiene dobrogene împreună cu camera de comerț au făcut și repetat în diferite rânduri asemenea cerere; ba ni se pare consiliul județian al districtului vecin s'a și oferit să veni în ajutorul statului cu o sumă de bani — oarecând.

Pe cât șcim, ministerul lucrărilor publice s'a și pronunțat în această chestiune, hotărând în principiu facerea acestei linii și cerând camerelor de comerț avizul ei, pe unde ar fi să se face joncțiunea, pe la Constanța sau Medgidie, la care camera a indicat punctele cele mai importante, pentru deservirea întregului centru al Dobrogei.

Lucrurile au rămas însă aci până acum.

Am arătat alta dată utilitatea liniei, și de oarecând însuși ministerul s'a convins de aceasta, nu vom mai insista asupra importanței ei.

Ne-ar rămânea să vedem: cum vom procedea, spre a decide pe minister să facă un pas mai mult, adică să dispună începerea studiilor necesare? Cum să facem să ajungem la acest rezultat?

Stăruințele pe cale treptată, administrativă, rare-ori au fost încoronate de succes; aceasta cale

e prea lungă și plină de potecute, cart adese-ori se infundă, sau te duc înapoi de unde ai plecat.

Dobrogenii, după lege și practica lucrurilor, n'au decât câte-va minute de audiență, la interval de câte unu până la trei ani, spre a expune M. Sale Regelui și miniștrilor țării păsările lor, prin graiul delegațiilor consiliilor județiene, incolo — ca fie-care cetățean, dreptul de petiționare.

Numerose memorii asupra situațiilor județelor, în mai mulți ani de-a rândul, au fost prezentate M. Sale de aceste delegații, supunând diferite trebuințe: în regularea unor situații anormale, a coloniștilor; în administrația generală a provinciei, propunând diferite reforme; în ameliorarea domeniului agricol și al economiei rurale în genere, — fără aproape nici un rezultat. Prefectul administrează tot singur, cum poate și cum îl taie capul; agricultura și economia vitelor nu se resimt absolut întru nimica până acum, cu toate intervențiile făcute.

Atâtea petiții colective, atâtea rapoarte oficiale și oficiose, numai pentru înființarea unui gimnasiu, și toate în zadar.

Ba să fim drepti, fostul ministru al instrucției publice a cerut primăriei un loc pentru clădirea unui asemenea local, cerere la care consiliul comunal s'a grăbit să răspundă, punând la dispoziția ministerului una dintre cele mai frumoase piețe, dar atâtea tot până acuma.

Ce să facem ca să silim guvernul să ne auză, măcar cele mai drepte plângeri? Ne sbatem în gânduri, ca omul ingenușiat de asprimea lipsurilor.

Să ne întorcem iar la delegațiile consiliilor județiene? Singure în drept să vorbim odată pe an cu guvernamentul țării? Dar ele au căzut în desuetudine.

Ne gândim la un memoriu lung, în care să așternem pe hârtie fața tuturor lucrurilor, să spunem toate păsările, pe care să se înscrie deci de mit de semnături, și pe care să l' supunem la treptele Tronului, d-lor miniștrii, tuturor domnilor deputați și senatori; dar, dacă n'au avut resunet atâtea memorii ale organelor legale, delegațiile consiliilor județiene, va avea vre-un efect numărul, mulțimea iscăliților? Ne indoim. Ilustrul filosof și savant Leibnitz a zis: „Cine caută adevărul, nu trebuie să numere adeptii“. Se pare că și aci putem aplica această deviză a marelui filosof german.

Dar, oare, în afară de aceste, niște simpli cetățeni, putea-vor îndrăzni totul? — și încă ceva: putea-vor suporta totul, și cheltuieli și tot?

Remane să mai cugetăm asupra acestui mijloc.

Până atunci, ne rămâne uimirea în suflet și jindul la inimă: cum, fiecare colțisor de pământ de peste Dunăre, fie care interes local, de multe ori parțial, găsec, ori un aprig inițiator, ori un virtuos sprijinitor; cum, se fac, de câtre stat, șiosele prin toate vartópele, linii ferate prin toate scurăturile, prin toate infundăturile, școli prin toate târgușoarele; pe când drumul de la Tulcea la București e mai lung ca cel de la Londra la Constanța, pe când al optulea oraș, de clasa I al țării, nare o școală secundară barem pentru hatrul atator mil de coloniști chemați de peste hotare.

Să nu ne învidieze nimeni sorțea.

De la Comună

* În ședință: de la 22 Februarie a consiliului comunal s'a luat următoarele decizii:

1) S'a decis a se plăti D-lui Toma Anastasiu suma de lei 3600, drept despăgubire pentru deteriorarea terenului său cu ocaziunea sondajelor făcute pentru apă pe terenul său de la Palaz nuda are o mără.

2) A se contracta un împrumut de 120 mil lei la casa de depuneri, pe termen de 15 ani și cu procente de $6\frac{1}{2}\%$ pe an, pentru rescumpărarea cazaranelor și manutanței, aflate la capătul strădei Mircea cel mare, în partea despre Nord, spre mare.

3) S'a acceptat convențiunea încheiată cu Direcția C. F. R. relativă la construirea și exploatarea ramurei de cale ferată în lungime de 1250 metri, care conduce de la Km. 1 + 700 al liniei Constanța-Cernavoda până la locul băilor de mare lângă vil.

4) S'a decis a se primi în căutarea spitalului comunal bolnavii căilor ferate cu două lei pe zi, tot asemenea și pentru bolnavii de la tăbăcăria Einhorn & Cie

5) S'a redus la 30 bani chiria anuală de metru pătrat loc ocupat de proprietarii și chiriașii din Piața Independenței, situat în dosul clădirilor lor.

Ședința de la 3 Aprilie — 1) S'a decis a se transforma în macadam pavajele cu bolovanii a strădelor Mircea cel Mare și Școalei, dându-se prin bună învoială sfărmașia petrel; lucrul de șoseluire se va executa cu omenii primăriei.

2) S'a numit o comisiune compusă din d-nii consilierii Șerbănescu Grigorescu și Pencioff și Inginerul Comunei ca să studieze în toate amănuntele afacerea D-lui Gh. Afenduli privitoare la locul ce cere de la comună spre a avea eșire la strada Ceres, dând avisul lor.

3) S'a hotărât a se ține în Constanța un târg săptămânal pentru vânzarea de obiecte alimentare, fixându-se ziua de Mercuri.

4) S'a decis modificarea art. 3 din contractul pentru cedarea locurilor pentru fabricarea terenurilor de cărămidă și olane, precum urmează:

„Exploatarea terenului se va face prin tăiere succesivă a straturilor, și gropile să se îndrepteze când pământul va înceta de a fi bun pentru cărămidă și olane.

5) S'a decis ca la terasa casinului comunal, a cărei construcție s'a dat în întreprindere, să se facă grilajul cu fer în loc de lemn, cum este prevăzut în devis.

6) S'a admis propunerea serviciului tehnic comunal de a se face încercări modificării la construirea palatului comunal.

7) S'a aprobat mai multe credite suplimentare, privitoare la bugetul ordinar pe 1895—1896.

8) Asupra raportului medicului primar al comunei de a se muta cimitirul musulman, consiliul a decis de a se aștepta raportul comisiei însărcinată de a studia chestiunea mutării tuturor cimitirelor.

9) În vedere că nu s'aputnoobține un rezultat satisfăcător la două licitații publicate, s'a decis ca întreprinderea potevotivului căilor comunale și a reparațiilor de la serviciul incendiului și al curățirii strădelor, să se dea prin bună învoială.

10) S'a decis ca d-nul Peiratti, proprietarul cafenelei „Moderna“ să plătească chiriile pentru locurile ocupate cu scaune și mese dinaintea cafenelei sale, numai pe anul 1895—1896 scutindu-se pe anii precedenți 1893—1894 și 1894—1895.

11) Cererea D-lui P. Secăreanu de a fi scădat de la taxa univ. caldă comerțului s'a decis a se recomanda Comisiei comunale de apel.

In chestiunea aducerii apei

Ma zilele trecute membrii consiliului comunal Constanța au făcut o descindere la localitățile de unde ar fi a se aduce apa în oraș, adică în partea dintre cismeaua de la Anadolkiol și satul Palaz și la mără Caragea a d-lui Toma Atanasiu, unde s'a făcut studiile și sondajele de d-nul inginer Zoosima, asociatul d-lui antreprenor Cucu.

Pe cât ne-am informat, impresiunea asupra lucrărilor de sondaje nu e tocmai favorabilă. D. Zoosima n'a mai făcut și alte studii ori sondaje, în alte părți, decât a adâncit jumătate iazul de câți-va metri al morei Caragea, pur și simplu, în urma cărui a fiesat debitul apei, lucrare ce e departe de a fi costat suma respectabilă de 3000 lei ce a luat de la Primărie.

O lucrare conștiințioasă ar fi constat în captarea apelor, aproape superficiale, și izvoarelor ce alimentează grădinile de zarzavaturile ale Primăriei Constanța, situate între cismeaua de la Anadolkiol și Estul satului Palaz, a căror calitate și cantitate, e și mai bună, nefiind stuf, și mai abondentă, bazinul de

nuda ele provin, ca ape subterane, fiind mai mare ca acele ce alimentează apele ce se captează la Caragea.

În afară de acestea, localitatea de la grădiniile Primăriei e și mai una situată cu câți-va metri, și mai aproape de oraș cu cel puțin 3 kilometrii, ceea ce ar da o mare economie în mașini și în conducte, care să scie cât sunt de supuse risicului; în fine ar senti pe Primărie de o sumă de 20-20.000 lei pentru exproprierea.

Acosta trebuie să fie cauza că d-nul inginerul francez, între care d-lu Pelerin, antreprenorul construcției liniei ferate la Canara, a oferit Primăriei a aduce apa cu un preț de trei ori mai mic de cât aceluși fiesat de d-lu Cucu în anteproiectul său.

Acosta ne amintește concurența ce și-au făcut d-nii Moulan și Cucu, care, din 45.000 lei, a scoborât prețul studiului pentru anteproiect la 18.000 lei, și ac sta de sigur prea mare în raport cu broșura ce ne-a dat. — Așa câștigă banii antreprenorii de lucrări, pentru aducerea apelor mai cu seamă.

Ceea ce n'a făcut d-lu Zoosima, studiul și sondajele la grădini, ar trebui să o facă serviciul tehnic al Primăriei, lucrarea n'ar costa decât cel mult 4-500 lei, ce nici într-un caz nu s'ar perde în vânt.

Dacă acosta nu s'a va face, spre a se vedea dacă nu e la grădini apă suficientă, ne rămâne speranța în concurența de la licitație, pentru care avem des-tule precedente dovezi din partea administrației comunale că va fi serioasă.

APELE DE MARE

(Urmare)

(Constanța)

Această numire o păstrează poate că fiind prima și singura stradă pe care noi românii am găsit-o populată de bordee și ducea către Mangalia sau că în acest quartier, strada Mangalia fiind cea principală, s'a păstrat și quartierul acest nume.

Acest quartier în privința curățeniei este mai neglijat poate fiindcă este de nouă formație sau că se urmează sistemul generalizat de a se îngriji mai mult quartierele nobleșii, pe când de fapt, ar trebui să se urmzeze, dacă nu egal dar în sens contrar.

Săracul nu dispune de locuințe vaste aerate, desinfectate la timp și în bune condițiuni igienice și nici mijloacele nu-l permite de ași îmbunătăți existența, de unde rezultă că: în locuin-

tele lor, pe lângă aglomerație, există și miseria cu insuficiența traiului care dă naștere bolilor, iar epidemiile și găsesc teren favorabil; iată pentru ce cred că atențiunea și îngrijirea administrației comunale trebuie mai mult dirijată către această parte.

Împărțirea acestui cartier în camere așa de mici (câți la 50+100 metri este câte o stradă) are imensul desavantaj că îngrijirea și întreținerea stradelor să se facă cu multă greutate și cu foarte mari sacrificii budgetare ca și privegherea polițienească.

Proprietarii vor grămădi pe locuri strâmte clădiri și rezervoare de aer, ca curți, grădini etc. nu vor avea.

Este o mare greșală a se deschide numeroase strade fără nici un sens.

Pentru o bună întreținere și pace ar trebui ca multe din ele să fie închise și vândut pământul vecinilor.

Administrația comunală și pune toate silințele ca curățitul și stropitul stradelor în cartierul de lux, unde de obicei se instalez în timpul sezonului, să fie bine îngrijite, dar e de regretat înțelesul igienic ce s'a dat scurgerii apelor în mare, de pe strade, prin un canal destul de murdar la locul de băi din marginea orașului, trecând pe la atelierul căilor ferate, cum și alte două canale mai mici în fața la bulevard.

Natura atât de favorabilă igienei orașului, nu ar trebui insultată prin scurgerile stradelor, acolo unde publicul face băi și unde își caută distracțiunii și preumblări.

Climatul Constanței

Temperatura este dulce în timpul sezonului, serile sunt recoroșe și umede, curenții sunt aproape continui obicinuit de la N. și E. rare-ori de la sud.

În timpul verei nu sunt așa de forti iar valurile și Hula ce formează au cel mult o forță medie, nici odată periculoasă. Stradele vechiului cartier sunt preferabile celui nou, ale cărui strade sunt cu totul drepte de la o extremitate la alta, ceea-ce face ca viteza curenților să nu fie întreruptă.

Visitorii băilor găsesc în acest oraș tot confortul necesar pentru toate treptele sociale până la lux, ca birouri, hoteluri, case particulare ce se închiriaz pentru sezoane, precum și magazine bogate de obiecte orientale și fantasie; ceea-ce lipsește însă Constanței sunt băile sistematice, localități de petreceri, locuri de pre-

umblări și excursiuni și în această direcție atât administrația comunală cât și statul ar trebui să concure de a da ceva publicului vizitator și suferinșilor.

Cu un bulevard de vre-o 30 metri lungime și 12 cel mult lățime și cu o sală de petreceri în paianță destul de nelcăpătore, publicul nu este satisfăcut pentru cheltuelile ce face. Am avut ocaziune să aud mai tot-d'auna nemulțumiri, regretând că nu s'a dus la Ostanda sau alte localități, unde putea petrece destul de bine fără a depăși cheltuelile făcute aci.

Va urma

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

de

PETRE GRIGORESCU

Silvicultor

(Urmare)

18

Aci nu e vorba de luxul unor exploatari sistematice, ori de hipotesa că statul ar putea câștiga mai mult, sau de faptul că s'ar perde valoarea lemnului prin descreșcere, după cum a putut fi cazul la alte centre de exploatare în regie, ci e vorba de osia carului, care duce pe dânsa alimentele îndestulării generale, de *brațul de vreascuri*, filnic necesare la peste 200,000 suflete, și existența a câte-vazeci de mii de dobitoace. Cine garantează că nu va lua pădurile în antreprisă o singură companie, dictând prețurile ce ar voi pe aceste articole de prima necesitate?

Dar, mi se va obiecta, statul, spre a conjura această eventualitate, poate concura pe antreprenor, punând pretutindenea, alături, și ori când ar fi necesitate, un alt canton de exploatare, cu prețurile normale. Așa ar fi dacă facem socoteala numai singuri, dar ia să vedem antreprenorul din perspectivă ce țice?

Ar primi el să i se atârne o sabie, care i-ar sta în tot timpul periodului d'asupra capului, gata a îl omori în ori-ce moment? sau ar pune ca prima condițiune, *sine qua-nov*, tocmai ca statul să nu aibă această facultate? Noi credem că nimenea nu s'ar viri în asemenea întreprindere, fără această siguranță, sau cel puțin, fără întrevederea unei posibilități de zădărnire a concurenței statului.

Dacă totuși s'ar găsi câți-va speculanți, care să cumpere parchetele fără această condiție, oare presumpțiunea că antreprenorul e silit a tăia și scote

materialul, de teama prescripțiunii termenului stipulat, după care ori ce material neextras rămâne al statului, e suficientă, spre a ne asigura că prețurile nu vor fi exorbitante, mai cu seamă presupunând că concurență nu ar fi? Dacă antreprenorul ar țice d. es. după o lună sau două: mi-am scos arenda, de acum înainte nu mai vând material de cât cu 99% câștig,—sau ar țice din capul locului: cutare categorie de material, fiind rar, îl dau numai la prieten, sau pe prețul cutare, care ar fi însutit de cel actual, sau în fine, ca să mântuim, și-ar țice: până în luna Ianuarie sau Februarie nu vând nimica, sau numai pe cutare preț, iar de aci înainte, strâng vre-o 1000 de Tătari, a 1 fr. dina, cu câte-va care, le tai și depozitez, și nu vând decât după chef; cum am sta în asemenea cosuri vis-à-vis de populațiune, cure, scim bine, silită e să cumpere în ori-ce condițiuni și cu oei-ce preț?

Să presupunem alt caz, d. es., nu s'ar vinde de cât câte o serie sau două de parchete, în centrurile pădurilor de la Cincurova și Taița, iar restul până la 50 parchete scoase în vânzare, rămân tot pe seama Statului. În acest caz nu numai că n'am scăpat de regie, dar am încărcat o grozav.

Iată de ce: acest antreprenor, ca să și desfacă marfa, trebe să o vândă, în cel mai favorabil cas, după cum sunt prețurile la stat. Presupunând condiții egale, cine va câștiga mai mult, particularul ori statul?

Dar, dacă particularul ar vinde mai puțin, ce măsuri destul de eficace putea-va lua șeful de ocol, spre a împedica să nu alunece, cel puțin parte din lemnăria prețioasă din pădurile înconjurătoare ale statului, în parchetul antreprenorului, în această *diră în barbă* a munților? Întrebe-se antreprenorii domeniului și bălților Brăilei, pentru ce sunt siliți a plăti sume fabuloase pe câte o secătură de viroagă privată? Numai să nu aibă în casă acest „Cui al lui Pepeleu“.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI

În ședința camerei de la 11 curea cu ocazia debaterii învețământului public, un amendament al d-lui deputat Ciocazan, tinzând la menținerea școlii normale din Constanța, a fost respins de cameră. Prin urmare această școală rămâne o fi desfășurată cu începere de la anul viitor a. c. iar elevii trecuți la Câmpu-Lung.

Cerem și rugăm să ni se dea un răspuns, dacă se va înființa în locul un gimnaziu? E timpul să se dea județului Constanța această satisfacțiune.

Planul pentru parcelarea loturilor de case din cartierul nou e terminat. El va fi depus zilele aceste împreună cu tabloul parcelelor facute.

O ploe bună a căzut alaltăeri și azi peste tot județul.

Timpul e foarte frumos și favorabil sămănăturilor.

D-l Maior de marină Bălescu a fost numit Căpitan al portului nostru.

Cu ocaziunea aniversării proclamării regatului Român s'a oficiat un Te-deum la sinagoga israelită din localitate, aceasta din inițiativa Asociațiunii generale a israeliților pamânteni, secțiunea „Marea Neagră“ Constanța.

Octavian Șeitan

CONSTANȚA

Comisieri, incasso și mărfuri în consignatie
Biurul Strada Școlii

Restaurantul Capato bine cunoscut publicului local și atât de apreciat de toți vizitatorii băilor de mare, s'a mutat în localul și grădina după strada Ovidiu, în apropiere de piața centrală Independenței. Grădina are acces direct la halta Thetis, iar pavilionul dominază întregă priveliște a semiceroului portului.

Restaurantul și Grădina 10 Mai vor fi din nou aranjate

Bucătărie Franceză

Sub conducerea d-lui Step. Maieștru de bucatarie

LEGATORIE DE CĂRȚI

Subscrisul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul meu de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a legă.

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce atinge de această branșă
D. Nicolaescu.

„UNIREA“

Societate generală de Asigurare Mutuală
DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin Înaltul Decret Domnesc sub No. 1536 după deciziunea consiliului de ministri de la 27 Iunie 1877. Monitorul oficial No. 160 din 6 I(28) Iulie

Acastă societate de proprietate asigură contra incendiului, imobile, fie construite de zid, paianță sau gard, fie acoperișul lor cu tinichea, olane, șindrilă, trestie etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, aproape pe jumătate de cât celelalte societăți cari fac o speadă din premiile asigurațiilor.

Deosebit de aceste clădiri societatea mai asigură contra incendiului:

Mobile, Mărfuri, Producte, Fae și Nătreje în Șire, Stogur, căli pe câmp liber și în magazii

Societatea „Unirea“ mai face asigurări asupra „Vieței“ în toate combinațiile uzitate și anume:

- a). Asociațiuni mutuale de supra-veziure.
- b). Asociațiuni mutuale cu produs minimal garantat și cu participare de 85 la sută.
- c). Contra-asigurări cu 8 la sută dobândă și fără dăbândă.
- d). Capitaluri fixe în cas de deces cu beneficiu etăței.
- e). Asigurări temporale și
- f). Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de „Grindină“ precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări și corpuri de vase, toate aceste asigurări „Unirea“ le face cu precieri reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București la Direcțiunea generală strada Domnei No. 2, iar în districte la agențiile respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de asigurare „Unirea“ mutuală

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„ROMANA“

44 — Piața Independenței — 46

DIMITRIE NICOLAESCU
CONSTANȚA

44 — Piața Independenței — 46

LIBRARIA

Asortată cu toate articolele de librărie; precum:
Papeterie cărți școlastice și de științe, diferite Romane în limba

ROMÂNĂ ȘI FRANCESĂ

Albume pentru fotografii, poezii și port-notițe de piele fină.

Mare colecțiune de tablouri, cornise de lemn sculptate și aurite pentru fotografii și tablouri.

JUCARII ȘI PĂPUȘI PENTRU COPII

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Fiind asortată cu diferite litere tăetura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrări precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete. Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. primarii, Epitropiilor de biserică.

LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompt și precierile cât se poate de moderate